Ömer, Hz. Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- Hanımlarına Bakan Gözlerle Bakıyor

Buhari, Sahih'inde (1/69) aynen şöyle rivayet ediyor:

Âişe'den (radıyallahu anhâ) rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımları ihtiyaçlarını gidermek üzere geceleri dışarı çıkar, açık ve geniş bir arazi olan "Menâsi"'ye giderlerdi. Ömer de Peygamber'e sallallahu aleyhi ve sellem "Hanımlarını ört!" derdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise bunu yapmazdı. Bir gece Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarından Sevde bint Zem'a (radıyallahu anhâ) dışarı çıktı. Bu hanım oldukça uzun boyluydu. Ömer onu tanıdı ve: "Ey Sevde! Vallahi biz seni tanıdık!" diye seslendi. İşte bu olay üzerine Cenâb-ı Hak, hicab ayetini indirdi.

Gerçek sorun şu ki, râvîler vak'aları ve olayları naklederken erkeğe her zaman başrolü verecek şekilde tasarrufta bulunuyorlar. Bu rolü ona Hz. Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- aleyhine bile olsa vermekte hiçbir beis görmüyorlar!

Peki, Ömer'in Hz. Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- hanımıyla ne alâkası var? Yoksa o, Resûlullah'tan daha mı kıskanç ya da doğruyu yanlıştan ondan daha mı iyi biliyor? Yoksa vahiy Ömer'den bir işaret mi bekliyordu? Veya toplumdaki yanlışların düzeltilmesi için Ömer'den bir yönlendirme mi gerekiyordu? Allah şahittir ki, bu tür yaklaşımlar kabul edilebilir gibi değil!

Şimdi Sorular Ehl-i Sünnet ve Vehhabîlere:

1- Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarına karşı hiç mi kıskanç değildi ki onlar başları açık dışarı çıkıyorlardı? (Hâşâ!)
2- Ömer, Peygamber'den daha mı kıskançtı?
3- Ömer, Peygamber'in hanımlarını ihtiyaçlarını gidermek üzere gece yarıları neden takip ediyordu?
4- Sizin için peygamber kim? Ömer mi, Muhammed mi? Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem haramı helâli bilmiyor muydu da Ömer ona hanımlarını örtmesini emretti?

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah! Ömer'i yüceltmek için Hz. Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- şahsını küçük düşürenlerden Allah'a sığınırız!

Şimdi Vehhabîlerin (Allahın lâneti onlara olsun) cevaplarını bekliyoruz.

Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh...

Şimdi size rivayetleri Buhari'nin Sahih'inde ve Beyhakî'nin Sünen'inde yer aldığı şekliyle nakledeceğim. Ardından El-Bârî Şerhi'ni okuyacağız ve böylece rivayetten ne

gibi anlamlar çıkarılabileceğini, kötü niyetli kimselerin Ömer radıyallahu anh hakkında ortaya attıkları iftiraları da inşallah nasıl çürütebileceğimizi göreceğiz.

Buhari, Kitabu'l-Vudû / Bâb: Kadınların Def-i Hacet İçin Dışarı Çıkmaları

146 – Yahya b. Bekîr şöyle demiştir: Bize Leys rivayet etti, o da şöyle dedi: Bize Akil rivayet etti, o İbn Şihâb'dan, o da Urve'den, o da Âişe'den (radıyallahu anhâ) şöyle rivayet etti:

"Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımları ihtiyaçlarını gidermek üzere geceleri dışarı çıkar, açık ve geniş bir arazi olan "Menâsi"'ye giderlerdi. Ömer de Peygamber'e sallallahu aleyhi ve sellem "Hanımlarını ört!" derdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise bunu yapmazdı. Bir gece Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarından Sevde bint Zem'a (radıyallahu anhâ) dışarı çıktı. Bu hanım oldukça uzun boyluydu. Ömer onu tanıdı ve: "Ey Sevde! Vallahi biz seni tanıdık!" diye seslendi. İşte bu olay üzerine Cenâb-ı Hak, hicab ayetini indirdi."

Zekeriyyâ da şöyle demiştir: Bize Ebû Usâme, Hişam b. Urve'den, o da babasından, o da Âişe'den (radıyallahu anhâ) rivayet etti, o da Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle buyurduğunu rivayet etti:

"Sizin ihtiyaçlarınızı gidermek üzere dışarı çıkmanıza izin verilmiştir." Hişam da bununla def-i haceti kastettiğini söyledi.[4157, 4939, 5886]

Kitabu'n-Nikâh 114. Bâb: Kadınların İhtiyaçları İçin Dışarı Çıkmaları

4939 – Ferve b. Ebî'l-Meğrâ şöyle demiştir: Bize Ali b. Mis'har rivayet etti, o Hişam'dan, o babasından, o da Âişe (radıyallahu anhâ) şöyle dediğini rivayet etti:

"Sevde bint Zem'a (radıyallahu anhâ) geceleyin dışarı çıktı. Ömer onu gördü ve tanıdı. "Vallahi ey Sevde, sen bize gizli kalamazsın!" dedi. Sevda geri dönüp bunu Hz. Peygamber'e -sallallahu aleyhi ve sellem- anlattı. O sırada Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- benim odamda yemek yiyordu ve elinde bir et parçası vardı. Kendisine vahiy geldi ve kalktı. Şöyle diyordu: "Allah size ihtiyaçlarınızı gidermek üzere dışarı çıkmanıza izin verdi."

Kitabu'l-İsti'zân:

5886 – İshak şöyle demiştir: Bize Ya'kûb b. İbrâhîm haber verdi, o da babasından, o da Sâlih'ten, o da İbn Şihâb'dan şöyle dediğini rivayet etti: Bana Urve b. Zübeyr haber verdi:

Hz. Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- eşi Âişe (radıyallahu anhâ) dedi ki:

"Ömer b. Hattâb, Resûlullah'a -sallallahu aleyhi ve sellem- "Hanımlarını ört!" derdi. Fakat Allah Resûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu yapmazdı. Peygamber'in hanımları, ihtiyaçlarını gidermek üzere geceleri "Menâsi"'ye giderlerdi. Bir gece Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- hanımlarından Sevde bint Zem'a (radıyallahu anhâ) dışarı çıktı. Bu hanım oldukça uzun boyluydu. Ömer b. Hattâb onu

mecliste görünce: “Seni tanıdık ey Sevde!” dedi. Bunun üzerine Allah Teâlâ hicab ayetini indirdi.

Sünen-i Beyhakî, Kitabu’n-Nikâh:

[13283] – Ebû’l-Hasan Ali b. Ahmed b. Abdân, Ahmed b. Ubeyd es-Saffâr’dan, o İbn Milhân’dan, o Yahya’dan, o Leys’ten, o Akîl’den, o İbn Şihâb’dan, o Urve’den, o da Hz. Peygamber’in -sallallahu aleyhi ve sellem- eşi Âişe’den (radıyallahu anhâ) şöyle rivayet etti:

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımları ihtiyaçlarını gidermek üzere geceleri dışarı çıkar, açık ve geniş bir arazi olan “Menâsi”’ye giderlerdi. Ömer b. Hattâb (radıyallahu anh) Allah Resûlü’ne -sallallahu aleyhi ve sellem- “Hanımlarını ört!” derdi. Fakat Allah Resûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu yapmazdı. Bir gece Peygamber’in -sallallahu aleyhi ve sellem- hanımlarından Sevde bint Zem’a (radıyallahu anhâ) dışarı çıktı. Ömer b. Hattâb (radıyallahu anh) onu görünce: “Seni tanıdık ey Sevde!” diye seslendi. Âişe (radıyallahu anhâ) dedi ki: “Bunun üzerine Allah Teâlâ hicab ayetini indirdi.”

Şimdi rivayetlerin şerhini okuyalım ve böylece bu rivayetten ne gibi anlamlar çıkarabileceğimizi, kötü niyetli kimselerin Ömer radıyallahu anh hakkında ortaya attıkları iftiraları da inşallah nasıl çürütebileceğimizi görelim:

Fethu’l-Bârî, Kitabu’l-Vudû / [146]

“Haddesena Yahyâ b. Bekîr” cümlesiyle başlayan bu sened zinciri daha önce Bed’ü’l-Vahiy bölümünde de aynen geçmişti. Bu senedde Urve ve İbn Şihâb adında iki tâbiî ile Leys ve Akîl adında iki râvî bulunmaktadır.

“Menâsi”’ kelimesi nun ile yazılır ve sâd harfi esreli okunur. Sonra gelen ayın harfi ise üstün okunur. “Menâsi’”, “mi’sad” kalıbında bir kelimenin çoğuludur ve “Mek’ad” (oturma yeri) kelimesiyle aynı kökten gelir. “Menâsi”, Baki mezarlığı civarında bulunan bilinen bir yerdir. Dâvudî, bu ismin verilme sebebinin insanların buraya gelip ihtiyaçlarını gidermeleri, yani halis olmaları olduğunu söylemiştir. Anlaşılan bu açıklama Âişe’nin (radıyallahu anhâ) sözüdür. “Efîh” kelimesi ise geniş ve açık anlamına gelir.

“İhcub” kelimesi, “onları evlerinden çıkmaktan menet” anlamına gelir. Nitekim Ömer (radıyallahu anh), hicab ayeti indikten sonra Sevd’e (radıyallahu anhâ) aynı şeyi söylememiştir. Ömer (radıyallahu anh) muhtemelen onların yüzlerini örtmesini istemiştir. Zaten örtünme emri geldikten sonra da, aşırı tedbir olarak vücutlarını da örtmesini istemiş olabilir. Fakat ihtiyaç sebebiyle bu istek kabul görmemiştir. Bu iki ihtimalden ikincisi daha kuvvetlidir. Ömer (radıyallahu anh) hicab ayetinin inmesini kendi görüşünün kabul edilmesi olarak görüyordu. Nitekim bu husus Ahzâb sûresinin tefsirinde de geçecektir.

Buna göre, kadınların ihtiyaçlarını giderirken örtünmeleri hususunda üç durum söz konusudur:

Öncelikle karanlıkta örtünmeleri; zira hadiste de belirtildiği gibi, onlar sadece geceleri dışarı çıkıyor, gündüzleri çıkmıyorlardı. Yine Âişe'nin (radıyallahu anhâ) İfk hâdisesinde anlattığı gibi, kendisi ifk olayından önce Ümmü Mistah ile birlikte "Menâsi"'ye doğru yola çıkmıştı ve "Biz ancak geceleyin çıkıyorduk." Demişti.

Daha sonra hicab ayetinin inmesiyle birlikte elbiseleriyle örtünmeye başladılar. Fakat yine de vücut hatları belli oluyordu. İşte bu sebeple Ömer (radıyallahu anh), hicabın inmesinden sonra Sevd'e (radıyallahu anhâ): "Vallahi sen bize gizli kalamazsın!" demiştir.

Daha sonra evlerin içinde helâlar yapıldı ve kadınlar artık buraları kullanmaya başladılar. Dolayısıyla ihtiyaçlarını gidermek için dışarı çıkma ihtiyacı ortadan kalktı. Sadece zaruret hâllerinde dışarı çıkıyorlardı. Bu husus da İfk hâdisinde şöyle anlatılıyor: "...Bu olay helâlar yapılmadan önce olmuştu." İfk olayı, hicab ayetinin inmesinden önce vuku bulmuştur. Bu husus inşallah yeri geldiğinde açıklanacaktır.

"Fe enzelellahu'l-hicâb" (Bunun üzerine Allah hicab ayetini indirdi.) cümlesindeki "hicab ayeti", Ahzâb sûresinin 59. Âyetidir. Ebû Avâne, Sahih'inde Zübeydî yoluyla İbn Şihâb'dan şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Allah Teâlâ hicab ayetini indirdi: "Ey iman edenler! Peygamberin evlerine..." Bu ayetin iniş sebebi, Zeyneb bint Cahş (radıyallahu anhâ) ile evlendiği zaman Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in onun için düğün yemeği vermesi ve üç kişinin evde geç kalınca Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in onları evden çıkarmaya haya edip Cenâb-ı Hakk'ın hicab ayetini indirmesidir. Yine Ömer (radıyallahu anh) şöyle demiştir: "Yâ Resûlallah! Senin hanımlarına iyi de kötü de giriyor. Onlara söyle de örtünsünler." Bunun üzerine hicab ayeti inmiştir.

İbn Cerîr de tefsirinde, Mücâhid'den şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- ashâbından bazılarıyla birlikte yemek yiyordu. Âişe de (radıyallahu anhâ) onlarla birlikte yemek yiyordu. Derken oradakilerden birinin eli Âişe'nin (radıyallahu anhâ) eline değdi. Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu hoş karşılamadı ve hicab ayeti indi."

Bu rivayetleri telif etmek mümkündür. Yani hicab ayetinin iniş sebepleri birden fazladır. Son sebep ise Zeyneb (radıyallahu anhâ) ile ilgili olanıdır. Nitekim ayette de bu olaydan bahsedilmektedir.

"Haddesenâ Zekeriyyâ" cümlesindeki Zekeriyyâ, Zekeriyyâ b. Yahyâ'dır. Bu hadis ileride tefsir bölümünde daha geniş olarak geçecektir.

Hadisin özeti: Sevde(radıyallahu anhâ), hicab emri geldikten sonra da ihtiyacını gidermek üzere dışarı çıkmıştı. Bu hanım oldukça iri yarıydı. Ömer b. Hattâb (radıyallahu anh) onu görünce: "Ey Sevde! Vallahi sen bize gizli kalamazsın! Dışarı nasıl çıkacağına dikkat et!" dedi. Sevde (radıyallahu anhâ) geri dönüp durumu Hz. Peygamber'e -sallallahu aleyhi ve sellem- şikâyet etti. O sırada Hz. Peygamber -

sallallahu aleyhi ve sellem- yemek yiyordu. Kendisine vahiy geldi ve: “Allah onlara ihtiyaçlarını gidermek üzere dışarı çıkmalarına izin verdi.” Buyurdu.

İbn Battâl, bu hadislerden şu hükümleri çıkarmıştır:

Kadınların ihtiyaçları için dışarı çıkmaları caizdir.

Aşağı konumda olanın, yukarı konumda olanı uyarma hakkı vardır; ancak bunu yaparken kötü niyetli olmaması gerekir.

Bu hadis Ömer (radıyallahu anh) hakkında övücüdür.

Erkeklerin, kadınlarla zaruret miktarınca konuşmaları caizdir.

İyi niyetle konuşan kimsenin sert bir üslup kullanması caizdir.

Erkeğin annesini dînî konularda uyarması caizdir. Zira Sevde(radıyallahu anhâ) mü’minlerin annelerindendir.

Hz. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şer’î hükümler konusunda vahyi beklerdi. Nitekim kadınların örtünme ihtiyacı apaçık ortada olmasına rağmen, vahiy ininceye kadar onlara örtünmelerini emretmemiştir. Aynı şekilde, onların dışarı çıkmalarına da ancak vahiy geldikten sonra izin vermiştir. Allah en doğrusunu bilir.

Müsannıfın “Bâbu’t-teberrüz fi’l-buyût” (Evlerde Helâ Yapılması) başlığını koymasının hikmeti, kadınların def-i hacet için dışarı çıkmalarının devam etmemiş olması, sonradan evlerde helâlar yapılması ve böylece kadınların ihtiyaçlarını gidermek için dışarı çıkma ihtiyaçlarının sadece zaruret hâllerinde kalmış olmasıdır.

Ömer, Mü’minlerin Annelerine Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-‘den Daha mı Kıskançtı?

Cenâb-ı Hak şöyle buyuruyor:

“Peygamber, mü’minlere kendi canlarından daha yakındır. Eşleri de onların anneleridir.” [Ahzâb sûresi, 6. Âyet]

Bu âyet-i kerîmede Hz. Peygamber’in -sallallahu aleyhi ve sellem- eşlerinin, mü’minler için anne makamında oldukları açıkça belirtilmektedir. Dolayısıyla, bir erkeğin annesi gibi gördüğü kadınlara karşı kıskançlık duymasında bir sakınca yoktur. Kişi eğer annesine karşı kıskançlık duymanın yanlış olduğunu iddia ediyorsa, annesini herkesin gözü önünde açık saçık gezdirmesi gerekir!

Rivayette “Sevde bint Zem’a (radıyallahu anhâ) dışarı çıktı. Bu hanım oldukça uzun boyluydu.” Denilmektedir. Burada Sevden’in (radıyallahu anhâ) durumu ve dış görünüşü tarif edilmektedir. Ömer (radıyallahu anh) onu ancak bu özelliği sayesinde tanıdı. Zira o geceleyin dışarı çıkmıştı. Rivayette de belirtildiği gibi, “Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem-‘in hanımları ihtiyaçlarını gidermek üzere geceleri “Menâsi”’ye giderlerdi.” Elektriğin olmadığı bir zamanda, insanları birbirinden ayıran en önemli özellik, vücut yapılarıydı.

Ömer'in (radıyallahu anh) itirazı, münafıkların fitnesinden kaynaklanıyordu. O, Hz. Peygamber'e -sallallahu aleyhi ve sellem- eşlerini dışarı çıkmaktan menetmesini söylüyordu. Fakat Hz. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu yapmıyordu. Çünkü onlar insanî bir ihtiyaçlarını gidermek için dışarı çıkıyorlardı. O dönemde evlerde helâ bulunmuyordu. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak Ahzâb sûresinin 59. Âyetinde hicab emrini indirdi:

"Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve mü'minlerin kadınlarına söyle, dışarı çıkarken üstlerine cilbablarını alsınlar. Bu, onların tanınmasını ve eziyet görmemelerini sağlar. Allah, çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir."

Hicabın iniş sebebi, Hz. Peygamber'in -sallallahu aleyhi ve sellem- eşlerini diğer kadınlardan ayırmaktı. Bu hususta Kurtubî'nin Ahzâb sûresi 59. Âyetin tefsirine bakılabilir.

Hadisin şerhinde de geçtiği gibi, Ömer (radıyallahu anh) aynı şeyi hicabın inmesinden sonra da bir kere daha söylemiştir. Bunun üzerine kadınların ihtiyaçlarını gidermek için dışarı çıkmalarının caiz olduğu bildirilmiştir. Daha sonra evlerde helâlar yapılınca da, kadınlar artık ihtiyaçları için değil, sadece zarurî durumlarda (hac, umre, camiye gitme gibi) dışarı çıkmaya başlamışlardır. Dolayısıyla bu rivayette eleştirilecek hiçbir yön yoktur.

Velhamdülillahi Rabbil Alemin